

Beskæring af buskfrugt til espalier

Stikkelsbær, ribs og solbær dyrket som espalier kræver individuel beskæring af hver busk. Det er vigtigt med enkle beskæringsregler, så arbejdets omfang ikke tager overhånd

✂ Annemarie Bisgaard

Stikkelsbær, ribs og solbær dyrket i tunnel med henblik på bær til frisk konsum er et høj kvalitetsprodukt, som Søren Olesen, Hyldetoftegård ved Skælskør, satser på sammen med sin øvrige bærproduktion. I alt dyrker han over 30 hektar med bær, heraf en stor del i plasttunneler. Jordbær på tabletop og hindbær i pletter - begge i tunnel - har i mange år været på repertoire hos den vestsjællandske avler, men de seneste år er buskfrugt også kommet til.

Søren Olesen plantede i foråret 2015 halvanden hektar med ribs, stikkelsbær og solbær i 8,5 meter brede tunneler, og sidste forår plantede han igen cirka

Solbærsorten Narve Viking har mange oprette grene. Efter beskæring skal hver busk have tre gennemgående hovedgrene og i alt cirka ni sidegrene, fortæller konsulent Helle Mathiasen, t.h., til Søren Olesen og hans to medarbejdere: Fra venstre Adam Fischer Rasmussen og Christian Rasmussen.

halvanden hektar buskfrugt på friland. Tanken er, at der også skal etableres tunnel over dette nyplantede areal, hvis ellers salget af bærrerne går fornuftigt. Bærrerne afsættes i bakker under konceptet B'ærligt via Gasa Nord Grønt i Coop's butikker.

Plukkelethed

Buskfrugt til frisk konsum dyrket i tunnel er en forholdsvis ny produktion i Danmark. Buskene beskæres i espalierform,

Når buskene endnu ikke har fuld højde, klippes topskuddet tilbage til cirka halvdelen af sidste års vækst.

og bærrerne håndplukkes. Derfor skal buskene formes ved beskæring to gange om året, så bærrerne får lys og er nemme at plukke. I hver af Søren Olesens tunneler er der tre rækker buske med en planteafstand på 75 cm.

Konsulent Helle Mathiasen, HortiAdvice, bistår Søren Olesen med rådgivning om dyrkningen, herunder beskæringsteknikken.

Gartner Tidende fulgte en iskold januar-dag i hælene på Søren Olesen og hans to medarbejdere, Christian Rasmussen og Adam Fischer Rasmussen, alle udstyret med ørnenæb, da de fik vejledning i beskæring af de fire år gamle buske i de plastløse tunneler.

- Beskæringen har først og fremmest til formål at producere store flotte bær, og så skal de være nemme at plukke, så arbejdsforbruget til høst bliver så lille som mulig, indledte Helle Mathiasen, da de gjorde stop ved ribsarten Rovada.

Enkle regler

- Reglerne for beskæring skal helst være enkle. Derfor deler vi beskæringen op i tre: Bund, sidegrene og top. Start i bunden med at klippe alle skud væk, der sidder under den nederste tråd, cirka 30 cm højde.

- Dernæst skal sidegrenene udtyndes: Her, hvor buskene endnu ikke har nået fuld højde, skal der bevares to-tre sidegrene på hver af buskens tre gennemgående hovedgrene – det vil sige cirka seks-ni sidegrene pr. busk. Alle øvrige

sidegrene klippes væk. Den optimale længde på sidegrenene er cirka 40 cm, og jo højere oppe på busken, sidegrenen sidder placeret, jo bedre er det, sagde Helle Mathiasen, og i samme takt som rådene lød, klippede beskæreholdet løs, så resultatet blev synligt.

- Til sidst skal topskuddet på hver af de tre hovedgrene på busken også klippes. Når busken som her ikke har nået fuld højde, fjerner I cirka halvdelen af sidste års vækst på topskuddet. På den måde stimuleres busken til at danne nye sidegrene til næste år, og væksten i toppen sikres, forklarede hun.

- I buske, der har nået fuld højde på 180 cm, lader I fire-fem sidegrene sidde tilbage på hver af de tre hovedgrene. På disse buske klipper I topskuddet tilbage, så der er fire-fem knopper over den øverste tråd, pointerede Helle Mathiasen.

Samme princip i flere sorter

Sorterne har meget forskellig vækst, og i øvrigt er der ikke to buske, der vokser ens. Undervejs gennem tunnelerne blev der klippet og diskuteret udfordringer i buske med vidt forskellig vækst, så holdet fik principperne for beskæring til espalier helt ind under huden.

- Her har vi solbærsorten Narve Viking, som har mange og meget oprette grene. Den er helt anderledes at tage fat på end ribs. Umiddelbart kan den se lidt udfordrende ud at beskære, sagde Helle Mathiasen og opfordrede til at tænke på, at der skal mest muligt lys ind i busken.

Stikkelsbærbuske skal kun have én gennemgående hovedgren. Alle små skud ved jorden skal klippes væk.

Første år efter etablering af solbær og ribs vælges tre hovedskud, der danner buskens skelet. Resten klippes væk.

- Det betyder, at I skal fjerne sidegrene, der sidder for tæt, sidegrene, der er for svage eller for lange og sidegrene med en uheldig vækstretning, sagde hun.

I stikkelsbær er der til gengæld kun én gennemgående hovedgren pr. busk, og i Søren Olesens buske kunne det være svært at få øje på et oplagt topskud.

- Stikkelsbær vokser anderledes end ribs og solbær. Start med at klippe bundgrenene væk og dernæst afgør hvilket skud, der skal være topskud og få det bundet op til tråden. Fuld højde er maks. 160 cm i stikkelsbær. Endelig skal I bevare cirka ni sidegrene pr. gennemgående hovedgren, lød rådet fra konsulenten.

Trin for trin

Med cirka 4.700 buske pr. hektar er beskæring en stor opgave, når der skal tages stilling til hver enkelt busk. Helle Mathiasen foreslog, at det kunne være en ide med et beskæringshold på to-tre mand, så én klipper bunden, en anden tager midterpartiet i busken, mens en tredje klipper toppen og binder op.

- På den måde får I en fornemmelse af, at det går hurtigt fremad, og at hver mand har et speciale. Så bliver der nok også lavet færre fejl, fordi man kun skal koncentrere sig om én ting, lød rådet fra Helle Mathiasen.

Nyplantede buske

Ved dyrkning af buskfrugt i espalier-form er det vigtigt at få startet med formningen af buskene allerede første år. Efter første vækstsæson skal der vælges, hvilke skud der skal blive til hovedgrene.

- På de helt unge buske er det let at overskue, hvordan man skal beskære. I ribs og solbær vælger I tre hovedgrene, der bliver til plantens gennemgående grene, og i stikkelsbær vælger I én hovedgren. Første år efter plantning fjernes alle sidegrene på de gennemgående hovedgrene for at få vækst i højden. Andet år efter plantning beholder I én-to sidegrene i stikkelsbær, hvis planten er i god vækst og op til fire sidegrene i ribs og solbær, forklarede Helle Mathiasen. Efter turen rundt til de forskellige bærarter og sorter var holdet rustet til at gå i gang med opgaven. - Så er det bare med at komme derudaf, bemærkede Christian Rasmussen med et smil. Søren Olesen håber, at fem-seks mand kan klare beskæringen af alle bærbuske på et par uger i februar.

Projektet er støttet af Promilleafgiftsfonden for frugtavl og gartneribrug ■